

„Gazeta” ieșe în zi-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din arară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administratiunea, piata mare.
Târgul Inului Nr. 30: etagiu
1. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 43)

237.—Anul LIX.

Brașov, Sâmbătă 26 Octomvre (7 Noemvre)

1896.

Din cauza sfintei sărbători dlarul nu va
veni până Luni seara.

După alegeri.

În fine a trecut peste capetele
noștre și potopul alegerilor de de-
putați dietali.

Multe ispite s'au făcut mari pre-
sunți și nenumărate atentate s'au în-
treptat și cu ocaziunea acestor ale-
geri în contra solidarității noastre
naționale; dăr nici baionetele gen-
darmilor, nici arginții cumpărătorilor
nu suferă, nici momelile cu mâncări
și beuturi ale celor ce vreau nouă
stat n'au putut nici de astă-dată să
dărnicescă principiul solidarității
noștre naționale.

Fost'au, ce-i drept, și dintre ai
noștri mulți slabi de ânger, cari au
căzut jertfă ispitelor. Dăr aceștia
sunt numai uscături ale pădurei nô-
ștre românesce, care încă e în putere
și plină de viață. Tote svonorile rele,
ce le lățiseră despre noi gazetele
unguresce, toate uneltirile ce le urzi-
ră printre noi adversarii solidari-
ității noastre, au fost date de minciună,
căr Românii, peste tot dīs, au pă-
ră și de astă-dată hotăririle con-
tențelor noastre naționale. Căți va
lăngă de felul lui Csokán János,
Vujă Peter și alți 3—4 lângă ei,
cari au lăcomit la deputația, nu nu-
mără nimic. Ei au fost și până acum
întră mameleci lui Banffy și ma-
meluci vor rămâne; dintre Românii
bine simțitori însă și cu bun nume
dintre fruntașii noștri nu s'a aflat nici
unul, care să fi cutezat a păși
pe față în contra hotăririlor confe-
rențelor noastre și a solidarității na-
ționale.

Acăsta este o isbândă, pe care
nu o recunosc înșiși adversarii noș-
tri. Foile lor se vād silite a constata
pe față, că Românii în general au
respectat pasivitatea.

Acăsta este rezultatul alegerilor
pe față cu noi Românii.

Dăr alegerile din acest an au
fost de mare învățătură și pentru
proviștii mari și mici din opoziția

ungurescă, căci i-au făcut cel puțin
să-și deschidă ochii și să vadă și ei,
ce plătesce constituționalismul ungu-
resc. În adevăr, ministrul-președinte
Banffy, cu ajutorul banilor, a gen-
darmilor, a armatei și a slujbașilor
săi de prin comitate, a făcut ade-
vărate minuni. Pe toți, căți nu i-a
avut la stomac, i-a zdrobit și nimi-
cit, făcând să fiă aleși pretutinde-
nea aproape numai ómenii de ai lui.

Astfel partida lui Banffy (gu-
vernamentală), care înainte de ale-
geri consta din 216 deputați, as-
tăzi constă din 287, va să dīcă cu
71 de deputați mai mulți. O majori-
tate atât de mare n'a avut acăstă
partidă, decât o singură dată, pe
timpul faimosului ministru-președinte
de odinioară Tisza Kalman, al că-
ruia meștesug de guvernare prin
volnicii și violență l'a heredit Banffy,
discipulul, ce stă să-l intrăcă acum.

Dintre celelalte partide ungu-
resce din dietă, numai una este, care
a eșit învingătoare, anume partida
catolicilor, numită „partida popo-
rală”, care a câștigat 20 mandate
nouve. Acăsta este pentru ea o în-
vingere cu atât mai mare, fiind-că
până acum ea era cea mai urgisită
între toate partidele ungresce și toți
de toate părțile s'au străduit s'o
strice și nimicescă, mai ales pen-
tru-că acăstă partidă este singura,
care luptă în contra Jidanilor și
care ar dori să schimbe și legile
politice-bisericesce, aducând în pri-
vința acăsta érași stările de mai
înainte.

Tote celelalte partide au fost
bătute rău. Partida lui Ugron, care
până acum consta din 47 membri,
a rămas numai cu 8 deputați, dăr
și aceștia fără conducători, căci con-
ducătorii partidei: Ugron, Bartha
Miklos, Szederkényi și ceilalți au
căzut toți la alegeri. Banffy și-a răs-
bunat asupra acestora, fiind-că ei îi
faceau mare opoziția mai la toate
ocasiunile, afară dōră de casurile,
când se trata de asigurarea popōrelor
nemaghiare.

Tot cam așa a pățit'o și partida

lui Apponyi, așa numită „națională”.
Înainte, acăstă partidă avea 57 mem-
bri, acum însă abia a rămas cu
vre-o 36. Apponyi cu partida sa
faceau mare opoziția guvernului
în cestiunea cvotei și a pactului cu
Austria. De aceea Banffy i-a tocat
strașnic și pe ei.

Partida lui Kossuth, fiind-că în
cestiunea reformelor politice-biseri-
cesce, cum și în multe alte cestiuni,
amers și merge mână în mână cu
guvernul, a fost mai cruțată de astă-
dată. Ea consta înainte din 51 de-
putați, ér adī constă din 49. Cu toate
acestea, partida acăsta („independen-
tă”) încă e în mare pierdere.
Înainte de-a se fi rupt în două părți
(una mergend cu Ugron, ér alta cu
Kossuth) ea consta din 101 membri,
pe când adī cu ugroniștii cu tot
abia mai sunt vre-o 58—60.

Mai erau cei ce stau în afară
de partide, aderenții contelui Sza-
pary. Aceștia încă au fost zdrobiți
aproape total, rămânend abia vre-o
10 din 41, căți erau mai înainte.

Se ntelege, partidele opozițio-
nale strigă acum ca mușcate de
șerpe. Foile lor constată, că nu mai
pōte fi vorba adī de constituționa-
lism în Ungaria, căci Banffy calcă
în picioare toate drepturile cetățenilor
și face după cum îl taie capul, fără
a ține sēmă de lege, de drept, ori
de umanitate.

Așa va fi, de sigur. Dăr pentru
ce nu s'au deșteptat mai curend
domnialor? Pentru ce au dat întot-
dēuna guvernului îndemn și incu-
ragiare, ca să nu cinstescă legile și
să fiă crud, despot și necruțator ori
de câte-ori era vorba de vre-un drept
al națiunilor nemaghiare?

Étă, acum despotismul și cru-
dimea i s'a prefăcut guvernului în
natură și se răsbună amar și asupra
șoviniștilor unguři din opoziția.

Declarațiune-Protest, în contra opririi intruni- rilor române.

Protestăm solemn în fața

Țerei și a lumii culte în contra
barbarelor încercări de-a ne des-
ființa ca naționalitate;

Protestăm și declarăm că'n
mânia tuturor uneltirilor și a
temerarelor atentate, ce se săvēr-
șesc de către purtătorii ac-
tualei politice de stat ungresce
în contra naționalității române,
noi membrii ei, alegători și ne-
alegători, suntem firm hotărâți
a ne împlini până'n sfârșit cu
credință și fără șovărire sfânta
datoriă, ce ne-o împune, ca ce-
tățeni și Români, lupta dréptă
pentru existența și egala noastră
îndreptățire națională!

Declarațiunea-Protest publicată în
„Gazeta Transilvaniei” dela 18 (30)
Octomvre a. c. nr. 230 a mai fost
subscrisă de următorii:

Din Brașov:

George Stinghe, Christea Frundă, Va-
silie N. Ardelean, Petru Spudera, Nico-
lae Ștefan, George Orghidan.

Ioan Giuvelea, Dumitru Glajariu, Radu
E. Spudera, Ștefan Furnică, Nicolae
Bărbieriu, Silvestru Pascovici, Dumitru
D. Pop.

George Crețu proprietar, Nicole S.
Lupan, Nicolae Loga, George Stroe,
George Spătariu, George Jian.

George Onea, Dumitru Samoilă, George
Eucăreanu, Andrei Chivărar, Ioan Mo-
grin, Ion Țițeu, Dumitru Țițeu.

Neculae Fersaru, Avram Țițeu, Gheor-
ghe Aldea, Drăghici Bucur, Neculae
Balasiu, Ioan Aldea.

Constantin Chivărar proprietar, Ioan
Lupu proprietar, Dumitru Popa propr.,
Ioan Miou propr., George Draghici propr.
Ioan Cătană.

N. Florea, Dumitru Zamfir jun., Ni-
colae Ardelean, Dumitru Ogea, Neculae
N. Thiu.

George Urzică măcelar, Nicolae Lungu,
Irodion Stinghe, Ristea Tabără, Ioan
Stroe, Domnișor Vasile, Dumitru Manu,
Constantin Pittiș.

Din Săcele:

Ioan Jalea și G. Albulețiu.

Din Tohanul-vechiu:

Nicolae Popu, Spiridon Têrnovan și
Iosif Popu.

Din Bran:

George Enescu, Ioan Enescu, George
I. Zichil, Vlad Ienescu, Ion Arișianu.

(Va urma.)

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Marea mōrtă.

Între obiectele curioase și ves-
tite pe fața pământului este și ma-
rea mōrtă, séu lacul de asfalt din
Palestina. Elenii și Romanii vorbēu
de un fel de spaimă de acăstă mare,
care omōră pe toți căți se apropie
de dēnsa. Arabii au un proverb care
zice: cine iubescă viața sa, să fiă
departe de marea mōrtă!

Dăr istoriografii israeliți, mai
de sēmă vestitul istoric și general
israelitean anume Iosephus Flavius,
zice despre acăstă mare: nu numai
nici un pește nu pōte să trăiască
într'ēnsa, dăr nici o pasere nu sbōră
de aer pe suprafața sa; că un om
pōte să se plimbe cu picioarele pe
acăstă mare și să nu cadă jos, dăr
pōte puțin timp este în pericol de
mōrte, din cauza aerului stricat ce
domnescă acolo.

Dăr pentru noi, acăstă mare are

un interes deosebit, când ne aducem
aminte de vestirea Bibliei unde dīce,
că s'a întemplat acolo cu mii de ani
înainte, o mare catastrofă fizică, care
a dărmat orașele Sodoma, Gomora
și încă alte trei orașe, îngropând pe
toți locuitorii sub ruinele lor, și pe
urmă s'a format acolo o mare (ma-
rea mōrtă) în locul uscatului de mai
înainte.

Așa-dăr marea mōrtă este un
argument pentru istoria sacră. Dint-
tr'aceste împrejurări, marea mōrtă
este un obiect de curiositate la toți
ómenii de sciințe, călători în Orient;
însă greutatea și pericolul, cu care
e combinată o călătorie cătră acest
loc sēlbatic și retras de toate locuin-
țele umane, au făcut că, puținii că-
lători au cutezat să viziteze marea
mōrtă.

Un călător, care a vizitat acăstă
mare, înainte cu căți-va ani, este aca-
demicul Saulci. În opul său (Voyage
autour dela mer morte), descrie toate
greutățile și pericolele ce au în-
timpinat în acăstă călătorie. Dăr no-

tițele cele mai esacte despre acest
subiect interesant, le cetim într'un
raport al d-lui Boussingault cătră
academia din Francia. Étă că co-
piăm aici punctele cele mai intere-
sante din acest raport.

Marea mōrtă, dīce d-l Boussin-
gault, are numirea acăsta din cauză
că apa ei este atât de sărată, încât
peștii nu pot să trăiască într'ēnsa,
dăr se numesc și Lacul asfaltic,
fiind-că din timp în timp, se găsece
pe suprafața sa mulțime de bucăți
de asfalt, (un fel de smōlă séu de
păcură, solidă și tare ca pētra). Po-
sițiunea sa arată o circonferință forțe
remarcabilă, adecă se află într'o vale
atât de adâncă încât nivelul mării
mōrte este cu 400 metrii mai jos
decât nivelul mării Mediterane și
al Oceanului. Cu drept cuvânt dīce
Humboldt: aici avem un fenomen
cu totul estra-ordinar, adecă: că un
loc așa de întins (30 mile lungime,
6 lățime) și numai 60 mile geogra-
fice depărtat de mare, să fiă aproape
cu 1000 de picioare mai jos decât

nivelul mării! Riul Iordan se varsă
în acăstă mare.

În cursul acestui secol, mai
mulți călători au vizitat marea mōrtă,
unii au și făcut cercetări acolo, de
sondagiu (spre a mēsură adēncimea
ei) s. e. Irlandezul Cottigan, în anul
1835 intrând prin Iordan în acăstă
mare, într'o luntre, unde a rămas
cinci zile spre a face felurimi de
sondagiuri, a fost atacat acolo de o
bōlă mortală și îndată după ce s'a
întors din acăstă călătorie la Ieru-
salim, a și murit.

În anul 1837 au încercat d-nii
Moor și Beec a face din nou cerce-
tări într'o luntre pe marea mōrtă;
dăr și aceștia au fost prinși de o
ostenelă și de o patimă așa de grea,
încât au tost siliți a părăsi acăstă
lucrare. În anul 1847, s'a făcut o
nouă încercare pentru studiul mării
mōrte, dăr și acăstă încercare s'a
terminat cu mōrtea acelui care a în-
treprins'o, adecă, a locotenentului
Molyneux, oficer din marina fran-
cesă. El a murit de tifos (lungōre),

Alegeri dietale în Austria. Alaltăeri s'au început în Austria de jos alegerile pentru dieta provincială. Aleși au fost în total 7 liberali, 18 creștin-sociali, 4 german-naționali și 42 anti-liberali, așa că ecestia deja posed majoritatea din cele 78 voturi ale dietei provinciale. *Partidul liberal*, cum se vede, a suferit un *desastru complet*. În cercurile electorale din Viena au fost aleși în cea mai mare parte candidații creștin-sociali, între cari *Luiger, Strohbach* și *Lichtenstein*. Dintre cele 21 cercuri din Viena antisemiții au învins până acum în 13, 6r peste tot antiliberalii în 17 cercuri. Este remarcabil, că a cădut la alegeri chiar și guvernatorul provinciei Austria de jos. Alegerile decurg în liniștea cea mai mare, și atât poliția cât și miliția stă departe.

Alegere de președinte în Statele unite nordamericane. Alaltăeri s'a făcut în New-York alegerea de președinte al Statelor unite din America de Nord. Ales a fost *Mac-Kinley*, guvernatorul provinciei Ohio, cu 244 voturi. Astfel s'a finit lupta înversunată dintre *Mac-Kinley* și contracandidatul *Bryan*, un avocat tiner din Illinois, luptă ca și care se dice, că Americanii n'au mai vădut dela liberarea sclavilor încôce. Și acum se va începe o altă luptă. Statele europene privesc cu neliniște la această schimbare în republica nordamericană, deoarece *Mac-Kinley* deja la 1890 a dovedit prin așa numitul „bil“ (lege) al său, propus în camera statelor unite, că nu prea nutrește simțeminte prietinesci pentru Europa, și este aproape sigur, că îndată ce el va ocupa scaunul prezidențial în locul lui *Cleveland*, se va și decreta *lupta economică contra Europei*.

Un strigăt desperat.

Gabriel Ugron, leul opozițional, care singeră și urlă de mânie în urma *desastrului* ce i-l'a pregătit *Banffy*, făcând ca să nu fiă nicăiri ales ca deputat, a sosit alaltăeri în *Szentes*, pentru a sprijini pe partizanul său *Francisc Sima*, ca să fiă ales deputat. Cu această ocaziune *Ugron* ținu o vorbire dintre cele mai fulminante și mai vehemente, din care estragem următoarele:

Nu voesce să primescă mandatul, pe care în numele locuitorilor din *Szentes* îl imbiă *Sima*, deore-ce el nu vrea să lipsească parlamentul de un luptător așa de puternic ca *Sima*, și deore-ce *nu e meseria lui a ajunge la mandat ieftin fără de-a lupta*.

Astăzi se vënd în modul cel mai josnic în Ungaria ranguri, nobilime și drepturi. Poporul este cumpărat, așa că își pierde conștiința și onôrea. *Banffy* a făcut pe bani austriaci și pentru interese austriace, bordel din palatul de ministru-

președinte. A esarendat acum Austriacilor parlamentul ungar pe timp de 5 ani, parlamentul, din care lipsăso bărbații cei mai de valoare. Pe cei 279 deputați guvernamentali *Banffy* îi duce, ca vânătorul pe câinii săi, gata să-i sloboză asupra națiunii.

Partidul dela putere a folosit măsurile cele mai volnice și sume enorme contra partidei-*Ugron*, care singură a făcut adevărată opoziția.

Voi vesti dintr'un colț al țerei până în celalalt procederea guvernului, căci său că ne facem toți robți și purtăm jugul austriac, său trebuie să pășim pe terenul revoluției.

Politica guvernului e miserabilă și imorală și voesce să împingă națiunea la revoluția.

Până când guvernul luptă contra noastră pe față pe mörte și viață, până atunci *Kossuth* ne atacă dela spate. Am luptat luptă desperată, căci de un picior ne-au apucat *Kossuthiștii*, 6r de celalalt, partidul popular. Este deci mirare, că am cădut?

Nu peste mult timp ne vom aduna partizanii, vom convoca pe corifeii partidei la *Budapesta*, și apoi vom cutriera întregă țera, atrăgând atențiunea asupra pericolului.

O ședință festivă a „Victoriei“.

Arad, 4 Nov. 1896.

Domnule Redactor!

La 1 Nov. a. c. s'au împlinit 9 ani de când s'a înființat și și-a început activitatea valorosul institut de credit și economii „*Victoria*“ din Arad.

La această epocă depunerile spre fructificare la acest institut, s'au urcat la însemnata cifră de peste un milion florini.

Acest rezultat este cea mai frumoasă dovadă despre încrederea generală, de care se bucură „*Victoria*“ și tot-odată despre hărnicia și vitalitatea poporului nostru, care pe lângă toate fatalitățile timpului face progrese însemnate pe toate terenurile.

Din acest incident îmbucurător la 31 Octombrie direcțiunea institutului „*Victoria*“ a ținut o ședință festivă, la care au asistat: președintele, comitetul de supraveghiere, consiliul de censored, fiscul și funcționarii institutului.

Acastă ședință a format un adevărat moment de solemnitate, de însuflețire și bucurie pentru progresele institutului, mai ales luând în socotință diversele greutăți, cu cari s'au luptat și din care „*Victoria*“ a eșit învingătoare.

Tot cu acesta ocaziune, după cetirea raportului primit cu viaă însuflețire, pentru eternizarea acestui moment frumos din viața institutului și drept mulțămită lui Dumnezeu pentru acest spor, direcțiunea a votat un ajutor de fl. 500, din venițele anului ourent pentru studenții săraci, și în fine a hotărît să întemeieze un fond propriu de

binefacere și cultural, spre care scop va pregăti și prezenta la viitoră adunare generală un anumit proiect.

După terminarea ședinței festive toți cei prezenți s'au intrunit la o cină comună familiară, unde a domnit o însuflețire generală și veselă adevărată românească.

Sunt vesel, când vă pot raporta asemenea scire de bucurie și mândrie națională, și închei cu dorința: să ne ajute și dee Dumnezeu la toți mai multe zile de asemenea veselii și succese de progres național.

Un acționar.

Vorbirea panegerică

ținută în 1 Novembre 1896, la mormântul lui *Emanoil Gozdu* în *Budapesta*, de N. Mănoiu.

Domnilor și Fraților! Indreptând privirea spre acest monument, ce falnic se ridică în fața noastră, vöd scrise cuvintele marelui poet latin *Horatiu*: „*Monumentum sibi erexit aere perennis*“. — Tot pe această piatră vöd și numele marelui Mecenat român *Emanoil Gozdu*.

Monumentul acesta însă nu este etern, pentru-că dintele timpului îl va røde și cu vreme îl va face să dispară. Nu va peri însă, fraților, nu va peri niciodată numele și fapta nobilă a bărbatului, care ne-a făcut pe noi, tinerimea universitară română și pe cetățenii români din capitala Ungariei să ne adunăm în număr așa de mare în jurul său.

Fapta acestui mare Român este eternisată, numele său este scris cu litere de aur în istoria bisericii ortodoxe și în analele națiunii române.

Vedeți aici în acest loc de peregrinație, în câte-va ore câtă lume s'a adunat, ca să depună tributul lor de recunoștință, ca să cânte faptele eroice la mormântul bărbatilor mari ai națiunii maghiare.

Apoi noi *Români* să ne lăsăm mai pe jos? Nu. Noi încă avem ast-fel de bărbăți, cari și-au iubit biserica și națiunea, jertfindu-se ei. Intre aceștia cu mângăere creștină și cu mândria amintesc pe bunul părinte al națiunii române, pe *Emanoil Gozdu*.

Fraților! *Emanoil Gozdu* nu mai este între cei vii, căci osămintele sale, resturile sale pămăntesci, zac depuse spre odihna eternă, sub această piatră, în sinul pământului rece. — Cu toate acestea însă nu credem, că fericitul *Gozdu* este mort. Nu, pentru că el trăesce.

Fapta sa nobilă, prinosul său bine primit, ce l'a depus la altarul bisericii și națiunii sale, i-a eternizat nemurirea.

Nu cred, că va fi Român, care să nu cunoscă faptele lui *Gozdu*; nu cred, că va fi biserica ortodoxă și casă românească, în care să un răsune numele acestui bărbat.

Pe lângă toate acestea nu aflu de prișos a aminti ceva din viața marelui binefăcător.

Emanoil Gozdu s'a născut în Oradea mare, în 9 Februarie 1802, din părinți Macedo-Români, ca și apostolul *Andreas Șaguna*; aici a urmat și terminat studiile gimnasiale și facultatea iuridică. După obținerea diplomei de avocat s'a stabilit în *Budapesta*, unde și-a deschis cancelaria advocațională.

În a. 1861 a fost numit de comite suprem al *Carașului*; a fost deputat dietal, membru al casei magnaților, 6r în a. 1869 fû numit jude la curtea judiciară supremă a Ungariei.

Pentru meritele sale câștigate prin serviciile publice, a fost decorat în a. 1868 cu ordul *Leopoldin* clasa III-a. După luptă a vieții de 68 ani, după ce dănsul a servit cu totă conștiințioșitatea patriei, bisericii și națiunii sale, obosit de povara anilor, în ziua de 22 Ianuarie 1870 și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului.

Nu aflu necesar a caracteriza mai de aproape viața acestui bărbat, fiind-că această ni-o arată și o istorisește înseși faptele sale nobile.

Emanoil Gozdu a fost acela, care și-a iubit atât de mult neamul său românesc. Iubindu-și biserica și națiunea, totă averea sa, câștigată cu multă ostenelă, a testată bisericii ortodoxe și națiunii sale române, prin dispozițiunea sa testamentară din 4 Novembre 1869, sub numirea „*Fundațiunea Gozdu*“.

Etă deci, la ce să referă cuvintele poetului! Instituțiunea această este monumentul etern, ce și-l'a edificat însuși *Emanoil Gozdu*.

Ni-a lăsat această comoră prețioasă, din care s'au nutrit, trăesc și se vor mângăia încă sute și mii de fii adevărați și demni ai bisericii și națiunii române.

El a fost acela, care pētruns de simțul de caritate, a cunoscut lipsa noastră, a fost convins, că numai prin credință și putere morală, prin știință și dezvoltare culturală, ne putem asigura existența, ne putem ridica la nivelul cultural, ce este scris *Românului să ajungă în Europa cultă*.

Nimeni, fraților, său prea puțin cunoscea pe *Gozdu* de Român, și pe când credea a fi cel mai mare oportunist, atunci era cel mai înfocat apărător al neamului său; pe când i se făceau cele mai mari demonstrațiuni din partea neamului său, atunci se întăria mai tare în credință și iubire față de biserica și națiunea sa. El nică atunci nu s'a depărtat de biserica și națiunea sa, când se credea, că deja și înstrăinat cu totul de noi și nu mai căută spre neamul său.

Decă el nu și-a manifestat simțemintele sale naționale în publicitate, decă el s'a arătat la diferite ocaziuni cu mult mai retras, de cum am pretins noi, această a făcut-o numai pentru ca cu mai mare rezultat să pōtă lucra și ajuta mai mult națiunii sale.

Era însă liniștit și împăcat cu jude

după ce a rămas câte-va zile în luntre p'astă mare.

O expedițiune navală, compusă de locotenentul *Lynx* și de 20 de matrozii din marina Statelor Unite din America, a fost mai fericită; căci ea a plutit mult timp pe marea mōrtă, a făcut acolo felurimi de sondagiuri și alte observațiuni fizice și geometrice, și cu toate acestea nimeni dintr'ensii n'au murit.

Etă că espunem aici nisce observațiuni foarte interesante, luate din notițele numitului oficer american.

În 18 Aprilie 1847 a intrat această expedițiune navală prin gura *Iordanului* în marea mōrtă, în două luntre de fer. Marea această era atunci așa de întăritată, încât arunca valurile peste matrozii și aceste valuri erau atât de sărate și de tari încât ardea buzele și ochii marinarilor. Dér pe când acest uragan se urma, pe suprafața mării dimprejurul acestui cazan sărat și întărit nu era mai puțin amenințător; căci marea mōrtă e înconjurată de munți negrii și

goi, fără vre-o urmă de vegetațiune și depe cōstele lor curg riuri cu ape stricate, avënd un miros de pucioasă foarte nesuferită.

După câte-va ore, dice *Lynx*, marea s'a liniștit, și atunci ne-am putut încredința, că Arabii au dreptate când dic: când marea mōrtă e în liniște, se înfățișază ca plumbul topit. La 20 Aprilie dimineța aerul avea o temperatură de 27° centigrade. Suprafața mării era netedă și lucitoare ca o oglindă. La 10 ore înainte de amiazi termometrul arăta în umbră gradul 31° cent.; s'era între ora 8—9, când s'a întunecat, marea era acoperită cu o lumină mare, spuma valurilor lucea și făcea ca țermurile, stâncile negre și grămețile de lemne putrede ce erau pe dēsele erau învălitate într'o lumină fantastică și îngroșătoare.

Dér în timpul nopții s'a răspândit un miros foarte tare de pucioasă, și fiind-că apa mării în sine n'are miros de pucioasă, de aceea dice locotenentul *Lynx*, acest miros trebuie

să provie din bălți și din isvōrele cu apă de pucioasă, care înconjură această mare. Acest miros a fost simțibil totă ziua dela 24 Aprilie. Temperatura aerului se suia atunci la 33° cent.; fiă-care din noi, continuă ofițerul, se lupta cu o simțire de ostenelă și slăbiciune foarte mare. La 26 Aprilie la 4 ore de dimineță, termometrul arăta 30°. În minutul acesta ne-am aflat lângă muntele *Usdom* împrejurul căruia totă țera era devastată și deșartă. Pe o parte a mării se vedea iar o câmpie acoperită de cățășimi imense de sare, pe partea cealaltă erau stâncile neproductive de *Moab*; în partea sudică se vedea iar câmpia de sare, vestită pentru bătăliile sângerose, ce au avut acolo *Israelitenii* cu *Moabitenii*. Dér cătră nord, unde marea era învălită într'un nor roșu, se vedea ruinele *Sodomei* și *Gomoriei*.

Lumina sōrelui era atât de mare încât producea durere de ochi, și omul se simțea resuflând greu, ca și când se afla într'un cuptor. Nică

o pasere nu se vedea sburând în aer, nică un pește nu s'a putut descoperi în acest abis sărat, pe care plutea acum amēdouē luntrile noastre, pe această mare ciudată, care nu rabdă în sinul său nică o ființă vie.

Dér în minutul acesta, marinarii au vădut în direcțiunea ruinelor *Sodomei* și *Gomoriei*, ca o colonă de sare, și ne-a adus aminte de ceea ce dicea istoricul *Iosif*, adecă, că lângă marea mōrtă se vede și acum o colonă de sare, despre care tradițiunea dice, că provine din corpul soției lui *Lot*, care neascultând ordinul ingerului de a nu se uita îndărēt, îndată cum s'a uitat s'a schimbat într'o colonă de sare. Inseși voiajiorul *D. Saulci* observă că, fără multe căutări, găsește cine-va la țermurile mării mōrte nu o colonă, ci până la 200 colōne său cilindrii de sare stând ridicați în sus pe câmp, dintre cari nu putem sci sigur, care este rămas drept suvenir dela femeia lui *Lot*, nepotul patriarhului *Avraam*.

Intre ora 3 și 4 după amēzi

na conștiinței sale, pentru că știa ce avea. Ținuta și politica sa nu era politică de țară, la care s'au astăzi mulți nechiamași Români-Neromâni, ipocriți, vânători de titule și de embleme, ce nu li-se cuvine și nu le merită.

Simțemintele sale n'au fost învăluite în lumbră, cuvintele sale n'au frase bombastice și planuri neisprăvite, după cum pe mulți, cu durere, îi cunoscem tocmai astăzi. Simțemintele sale au fost ascunse în inima sa nobilă, iubirea a nutrit-o în secret și știind, ce ne lipsește, ne-a îndestlat cu aceea, la ce nu ne puteam aștepta.

Ceea ce ne-a lăsat, ne-a dat din firmă convingere, din voce liberă și nu pentru fala lumii; din simțul de iubire adevărată pentru biserică și națiunea sa.

Din *funerăria lui Gozdu*, ce astăzi se urcă la două milioane florini, și-au asigurat viitorul și existența sute de tineri români, cari îi vedem aplicați pe toate carierele. Cea mai mare parte, ca juriști și bărbați politici, apărând înaintea forurilor judiciare principiile de drept, egalitate și echitate; apărând cu abnegațiune interesele bisericești și națiunii române; pe unii îi vedem ca medici, alergând fără preget la paturile bolnavilor alinându-le durerile; pe alții îi vedem pe catedră ca profesori propagând cu multă sîrguință *morală și cultura*, răspândind rațele de lumină, învățând tinerimea cum să-și respecte și păstreze limba și caracterul firm românesc, ca demni urmașii ai strămoșului Traian.

Gozdu ne spune și ne îndemna ca nicăieri sub cele mai vitrege împrejurări să nu ne lăpădăm credința și caracterul românesc, ci din contră în bărbăția și mândria să luptăm, cu armele credinței, științei și culturai, pentru asigurarea existenței și înflorirea națiunii române, impunând astfel popoarelor europene.

Din faptele lui Gozdu putem lua exemplu, fraților! *ca tot-deuna să fim energici și cu stăruință, să luptăm pentru apărarea drepturilor noastre odată câștigate și avute.*

Gozdu ne spune, *ca să fim rezoluți și statornici*, și să nu ne clătinăm ca frunza după vânt, să nu ne întorcem mantaua după vreme, pentru că așa nicăieri când nu vom fi în stare a isbuzi în realizarea intereselor noastre, ca creștinii și bărbații ai națiunii române, atât de mult cercată și persecutată prin uneltirile violente ale vrăjmașilor.

Etă deci, Domnilor și fraților colegi, motivele, ce ne-au îndemnat pe noi a peregina astăzi la acest mormânt sfânt, ca pătrunși de faptele nobile, ale fericitului Gozdu, să depunem și noi în schimb și semn de recunoștință această *cunună*, ca un tribut de pietate și venerațiune părintelui nostru binefăcător.

Er Tu suflet nobil și fericit al lui *Emanoil Gozdu*, care ți-ai eternizat memoria în cer și pe pământ, primesce modestul nostru tribut, primesce solemnă promi-

siune, că în tot-deuna, din neam în neam, vom păstra în onoare și cu demnitate numele Tău, fiind memoria Ta în veac binecuvântată.

SCIRILE ȚILEI.

— 25 Octombrie.

Italianii despre noi. „Timpul“ află, că unul din deputații italieni, cari au vizitat săptămânile trecute România, va scrie un memoriu asupra stărei Românilor din Ungaria.

— o —

Banii cei vechi. Atragem luarea aminte a publicului român asupra împrejurării, că banii cei vechi de câte 10 cr. (bănuțele sau pițelele) mai umblă numai până la 31 Decembrie st. n. a acestui an. Până la această zi ei pot și trebuie să fie primiți ori unde în comerțul privat. Dela 31 Decembrie încolo și până la sfârșitul anului viitor 1897 vor mai pute fi schimbați numai la oficiile de dare, și după aceea piesele de câte 10 cr. vor mai pute fi schimbate până la finea anului 1898 numai la casele de schimb din Sibiu, Clușiu, Timișoara, Dobrița etc. — Banii de hârtie de câte 1 fl. nu mai pot fi schimbați numai la casele de schimb amintite și la monetăria centrală de stat, și aci numai până la finea anului viitor 1897.

— o —

Promoțiune. Măne, în 7 c., va fi promovată în sala senatului universitar din Clușiu d-l August Draghici la gradul de doctor în medicină. Sincere felicitări!

— o —

Un premiu regal. În viitoarea sesiune a Academiei Române se va anunța un premiu de 10,000 lei oferit de Regele Carol pentru cea mai bună lucrare asupra istoricului războiului ruso-româno-turc din 1877—78.

— o —

Cunună. D-l Nicolae Zăvici și d-na Maria Coliban, din Brașov, se vor cunună Duminică în 27 Octombrie v. n. în biserică Sf. Treimi de pe Tociu. Să fie în căs cu noroc.

— o —

Un episcop nenorocit. Episcopul protestant Dr. Wyne din Killaloe (Irlanda) a fost aflat Marța trecută mort în depărtare de câțiva pași dela locuința sa. Nenorocitul episcop voia să alege la un medic ca să-l cheme la soția sa bolnavă; pe drum însă căzu de-odată mort la pământ, și scurt după aceea muri și soția sa.

— o —

Societatea filarmonică din loc va ține probă în localitatea societății (strada sub Bucium) luni în 9 c. seara la 8 ore.

— o —

D-l profesor Dr. Elefterescu, valorosul nostru colaborator higienic din București, ne roagă a aduce la cunoștința numerosilor d-sale amici și cunoscuți, cu cari

stă în corespondență, că cu ziua de 26 Octombrie v. (Sf. Dumitru) își va strămuta locuința (din Strada Popa Tatu nr. 103, unde a stat până acum) în *Fundătura Bersei nr. 30*, tot la București.

— o —

Târguri în Șinca vechiă. Ni-se scrie: Cu concesiunea ministrului unguresc de comerț, s'au deschis și în frumoasa noastră comună românească de graniță *Șinca vechiă* două târguri anuale: unul la 29—30 Aprilie, și altul în 24—25 Octombrie. Târgul din Octombrie s'a și ținut anul acesta pentru întâia-ori, fiind foarte bine arangiat. Pentru ținerea târgului este destinat un loc în mijlocul comunei, care e foarte spațios și servește ca piață, întrecând în privința mărimii nu numai piețele unor sate, ci chiar și ale multor orașe. Venise multă lume la târg, parte mare chiar și numai din curiozitate, ca să vadă târgul, mai ales că era și zi de sărbătoare de-ale noastre. D-nii arangiatori ai târgului cu un zel vrednic de totă lauda s'au silit să mulțămescă pe toți, mai ales însă pe industriași, cari își făcuseră cheltuieli cu mergerea lor la târg. D-er nu li-a părut rău, căci târgul a fost bun și toți s'au întors mulțămiți. Dacă lucrările vor merge tot așa, târgurile din Șinca vechiă se vor număra între cele mai bune. — *Un târgoveț.*

— o —

Teatru german. Sâmbătă în 7 Noembrie st. n. se va reprezenta în beneficiul agreatei cântărețe Toni Eibenschutz, în cântăreț opera comică a lui Suppé „Die schöne Galathea“ (frumoasa Galathea) și melodișoara operetă „Des Löwen Ewachen“ de Ioh. Braudes. În aceste piese va debuta și subreta, ce place așa de mult publicului, d-șora Iosefina Makesch.

— o —

Producțiune și petrecere în Brad se va da Joi, în 7 (19) Noembrie c. în hotelul „Hungaria“. Venitul e destinat, o parte pe sema bisericii greco-orientale, altă parte pentru fondul de convicț la gimn. român din Brad. Începutul predis la 7 1/2 ore seara. Prețurile: Locul I: 80 cr.; Locul II: 60 cr.; Loc de stat: 40 cr.; studenți și copii 20 cr. După reprezentațiune va urma petrecere cu joc. Programa: „Sgarciutul risipitor“, drama în 4 acte de V. Alexandri. Persoanele vor fi reprezentate prin d-nii: Dr. Ioan Radu, Dr. Pavel Oprea, Petru Cioran, Lazar Lazar, Ioan Birna, George Jula, Nic. Păcurar; d-șora Letiția Rimbaș, d-șora Zoe Rimbaș, d-l Alecs. Florea, d-na Eugenia Oprea, d-nii: Andron Bogdan, Alecs. Draia, Ioan Șipoș.

— o —

Contra tusei, răgușelei, flegmei subscrisul recomandă ca medicament cu cel mai bun efect bombonele de *voronică* ale lui Réthy, cari vindecă întes sus numitele bôle. Prețul unei cutii 30 cr.; 5 cutii 1 fl. 50 cr. Trimite franco: Réthy Béla farmacist în Bekes-Ciaba.

— o —

Căldarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov, a eșit de sub tipar și se va espeda la începutul săptămânii acesteia tuturor celor ce au trimis înainte prețul lui. Acest căldar intră acum în anul al 5-lea, având un cuprins tot mai bogat și mai interesant. De astă-dată în căldar se cuprind și mai multe chipuri frumoase. Pe pagina primă se află portretul fericitului întru pomenire *Ioan Barac*, marele scriitor popular dela începutul acestui veac, și în text se află scrisă istoria vieții și lucrării lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o și înmulțindu-o după trebuințele ivite, însemnând până și evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Duminecă. Pentru a economisi din spațiu, măsurile de lungime și greutate, competențele de timbre și tacse, taxele pentru poștă și telegraf etc. s'au cules cu litere mici de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame și taxele postale pentru scrisori și pachete s'au adus pe lung și pe larg după cele mai nou ordinatiuni postale. Târgurile sunt de asemenea îndreptate și corectate. Urmăză Introducerea de *Ioan Georgescu*, și apoi vine parte literară. Această parte este mult mai bogată ca în căldarele din anii trecuți, cuprindând ea singură vre-o 42 pagini cu cele mai frumoase istorisiri, poezii etc., toate scrise pentru popor și foarte interesante. În partea economică de-asemena se află o seriă bogată de articuli de mare interes pentru plugari, precum: Rotațiunea în economia comasată, Lucrarea pământului, Tovrășiile economice, Intrebunțarea vacilor la lucru, Pășunatul vitelor, Văruitul grâului de sămânță, Legumile bostănose, Culesul și păstratul pómelor și altele. La urmă vin felurite povești, glume etc. cum și o multime de anunțuri.

Căldarul se află de vânzare la „Tipografia A. Mureșianu“ în Brașov și costă și de astă-dată numai 25 cr., și trimis prin poștă 30 cr. Celui ce cumpără de-odată mai multe exemplare, li-se dă rabatul cuvenit.

Alegerea dela Năsăud.

Din Valea Someșului-mare, Noem. 1896.

(Alegerea de deputat — Presentarea nemeșilor nimigeni — „Ijen Csokán Iános“ — Presentarea „grănițerilor“ — Banchetul etc.)

În 2 Noembrie n. c. s'a ținut în vestitul Năsăud alegerea de deputat distal. Înainte de acesta cu câte-va săptămâni s'a scris prin foile jidano-magiare, că pentru cercul Năsăudului ar voi să pășescă ca „candidat al Românilor“ părintele Domide din Rodna-veche. Alții au răspândit școirea despre un jidan din Clușiu, cu numele Horovitz. Amploiații cu totă ciata lor slugarnică, precum și Jidanii erau deja angajați pentru candidatul guvernului în persoana lui Ión Ciocan, director gimnazial în Năsăud și credincios servitor al ministrului

Germanii despre portul dela Constanța.

Marele diar german „National-Zeitung“ din Berlin publică în numărul său dela 23 Octombrie la loc de frunte o corespondență dela București drept articol de fond, comentând-o astfel:

Portul dela Constanța.

Corespondentul nostru special, care s'a dus cu ocazia deschiderii „Portilor de Fer“ și în România, ne trimite următoarea relație despre transformățiunea care se va face în circulația poștei de scrisori și de mărfuri între Europa și Asia, transformăție, care după părerea Românilor stă în legătură cu clădirea portului dela Constanța.

Publicând acest prea important articol trebuie să accentuăm, că Germania are un interes în *linia postală germană spre Asia Orientală*, linia subvenționată de guvern. Colaboratorul nostru scrie:

București, Octombrie.

Dacă în aceste zile se pune, cu serbări mari și demne de acest eveniment,

căldura s'a făcut așa de tare, încât termometrul arăta în umbră 39°. Văleșii noștri erau coboșiți, am debarcat la partea sudică, la locul cel mai trist, care am văzut în lume. Nasturii (bumbii) dela hainele noastre erau ferbinți, par'că-i pusese cine-va în foc. Această căldură a crescut până la ora 5, atunci termometrul a arătat 41°. D-er căldura cea mai mare, care am văzut acolo, era la 8 Maiu, căci atunci termometrul arăta 43°. Noi ne obișnuisem atunci cu călduri mari, de aceea la 27 Aprilie dimineta, fiind o temperatură de 28°, oamenii noștri se văteau de frig.

La 28 Aprilie cătră seară am constatat un fenomen curios, adevărat; am aruncat un cal în mare și am văzut, că calul stă drept, nici nu se înecă, nici nu e aruncat afară. D-er afară de asta, un om, care s'a aruncat de sine în apă, a rămas și el până la piept în apă, și apa l'a ținut drept în sus, fără es el să facă vre-o mișcare cu toate acestea marea

era în acel loc de o adâncime de 194 ațe (câte 6 stânjenii ața). Prin aceste experimențe ne-am incredințat că, naturaliștii anticii aveau dreptate când diceau: că în marea murtă nimeni nu pôte să se înecă.

Această expedițiune deși n'a perdut nici un om în periculoasa ei călătorie pe marea murtă și oamenii s'au întors sănătoși la Beirut, însă când au ajuns acolo, locotenentul Deale, tot a fost jertfa acestei întreprinderi temerare; el purta în sine sămânța unei patimi mortale, care a luat-o la marea murtă și îndată când a ajuns la Beirut, a și murit.

Ape mării murtă a fost analizată de cătră unii chimiști celebri, care au găsit într'ênsa nu numai sare de mare, d-er și alte săruri minerale peste măsură, ba și argint (clorură d'argint) și brom în câțimi mari. Printr'aceste ne putem esplica cele ce spune Pliniu când dice: că cei avuți în Roma își aduceau apă din marea murtă, ca să se scalde

într'ênsa, ca într'o apă binefăcătoare de multe patimi; căci, se vede că bromul ce e cuprins în această apă, care este un leac foarte puternic, a produs aceste efecte.

Etă ce face admirabilul curagiu științific, care inspiră voiajorii de acum de dorința ferbinte la descoperiri nouă fără să se témă de vre-un pericol. Etă, dic, că acesta a făcut ca să ridice vălul misterios, care acoperea de mii de ani istoria mării murtă, a acelui loc respingător și mortal într'un colț al Palestinei, unde sunt ruinele orașelor cufundate de patru-șeci de secol, unde e mormântul unei lume antice, un mormânt extraordinar, produs printr'o catastrofă asemenea estra-ordinară, a cărei memorie a conservat-o Biblia, acest op cel mai antic și cel mai venerat, la națiunile civilisate.

(„Amicul Tinerimei“).

Banffy, pentru cari servicii fidele este deja decorat acest mare „erou“ cu ordin de „cavaler“.

Dacă vom face numai puțină reprivire îndrept la timpul trecut, vom afla, că eroul zilei din 2 Noemvre, adică d-l Ion Ciocan, nu ar fi cu nimic mai mult decât colegii săi, profesorii gimnaziali decât fruntașii noștri, bătrânii grănițeri, seduși în orele noastre și în ora speranță, ce au pus-o în persoana lui, nu l-ar fi ridicat mai pe sus decât s'a convenit, — i-au dat putere și l'au ridicat în rang, ér densus la rândul său, — ca reprezentant al grănițerilor trimis la Budapesta, — simțindu-se destul de tare și mare, și cunoscând bine toate cauzele grănițerilor — a pactat cu guvernul și a abătut apa pe mōra guvernului, ér cauzele acestui ținut stagnează și regresază din zi în zi. Acum, deschidându-și grănițerii ochii, s'au vădit desamăgiți în toate aspirațiunile lor, dér e târziu, căci înoreșutul lor este domn mare, așezat sigur în șea, este deputat dietal ales cu aclamațiune.

În dimineața zilei de alegere, care este și ziua amintirii morților, se vedeau pe străzile Năsăudului furnicând mulțime de omeni străini, parte pe jos și parte în trăsură. Pe casa primăriei comunale falfăia un stég unguresc, ca semn, că acolo are să se facă alegerea de deputat dietal. Intre străinii sosiți, tot 3—4 erau Jidani și 1 creștin.

Pe la 8 ore dimineața strada principală înaintea primăriei era aprōpe golă; nu se vedeau decât câțiva Jidani curioși și două patrole de gendarmi, cari pășiau lin pe stradă.

Pe când era liniștea mai mare, se ivesc dela apus câte-va trăsură, în cari ședea nise omeni cu nădrag de căneapă (câlfă), pe cap cu pălării de paie, împodobite cu pene în trei culori (unguresc), în urma lor se ivesc o cetă mai mare, cam de 60—70 inși, toți împănăți; în fruntea lor mergea o muzică țigănească cântând „Bakotzi-mars“. Unul din cetă lor purta un stég mare unguresc cu inscripția-negru pe ea: „Éljen Csokán János!“

Aceștia erau nemeșii veniți din Nimiția ungurescă. Indată ce vădură flamura falfăind pe casa comună, începură a sbiera „Éljen Csokán János!“ În urma lor sosese și „parintele“ Chita alături cu un jidan cu pălăria decorată cu 3 pene!

La sbieratul acesta neîndatinat prin Năsăud, decât la alegeri de acestea, publicul curios s'a adunat la casa comună. Amploiații de toate nuanțele s'au adunat la consultare în sala primăriei, afară erau postați sub flamură nemeșii împănăți și Jidani, cu alți curioși rétăciți pe acolo.

În consultare s'a decis, că fiind Csokán singurul candidat de deputat, să se propună alegerea prin aclamațiunea lui Csokán János. Mulțimea cu nemeșii nemigeni erump în strigăte de: „Éljen Csokán

János!“ printre aceste sbierăte, s'au putut auzi și 2—3 strigăte de „să trăească“.

Nemeșii se pun în șir, muzica începe a cânta marșuri unguresci și tot convoiul se pune în mișcare oătră locuința noului deputat Csokán, care se afla în edificiul gimnazial. Aici i-se comunică scirea, că este ales deputat dietal cu aclamație. El și asigură pe alegători, că în semn de mulțămire va luora pentru „binele și folosul lor“. Mulțimea erump de nou în sbierete de „Éljen Csokán János“, apoi se respăndesc prin birturi, unde era deja aranjat banchetul.

Nemeșii nemigeni s'au adăpostit în otelul Rahova. Aci li-s'a dat vinare, spre care sârântocii de nemeși, s'erați și scăpătați ca vai de ei, au mare aplicare.

Pentru clasa inteligentă s'a aranjat banchet în otelul „Grivița“, ér pentru Jidani la orologerul jidan Florențai. Mânca și beutura s'a servit gratis, fiind plătite, sigur, cu bani de cortezie primiți de sus, dela Budapesta, căci Csokán este omul, care soie să primescă, dér să nu dea bani. Ba este probabil, că și cineea de deputat se-o vândă pentru bani, cum a făcut și în periodul trecut, dându-o lui Jelinek Arthur care acum s'a întors cu buzele umflate din Bistrița oătră Budapesta.

Printre Unguri și Jidani am vădit și unii preoți și învățători rétăciți, ba și dintre plugari au mers ca să pērdă timpul prin Năsăud. Parintele Pop din Telci, Chita din Romuli, și Demian, Ciurdărean, Vrășmaș din Borgoprund și alții, orbiți și seduși au participat la această alegere și la banchetul *dat gratis*. Atari preoți trebuie să roșescă la cetirea cuvintelor: „Preoți cu crucea'n frunte“,... căci blăstămul poporului din generațiune în generațiune va urmări pe atari omeni decăduți, cari în loc să învețe și lumineze pe popor și pe fiilor sufletesci, ei singuri se pun și lucră în contra intereselor lui naționale.

Fiii grănițerilor de astăzi nu mai sunt pui de leu, cum au fost odinioară protopărinții lor; sunt nesece omeni moi, sârviți și ușor de sedus, spre rușinea nemului nostru. Un notarăș cu fisolgăbirul pōte să-i tundă și să-i mulgă cum voesece, cu deosebire acolo unde preotul și învățătorul nu-și cunosc misiunea lor. De-ar invia din morminte fostii grănițeri de odinioară și ar vedea faptele săvârșite de fii și nepoții lor, păimuiindu-i pe aceștia, ar muri de rușine și năcas.

Afară plōia și timpuri! Ciocan merge la Budapesta ca deputat, noi grănițerii rămănem numai cu speranța, căci nu prea mai avem ce pierde, fiind deja pierdut mai tot ce am avut; și ce am pierdut odată nu vom mai primi îndrept, fiă dela Csokán, s'au dela tatăl său Banffy.

Un martor ocular.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului.

Această reuniune își va ține a opta adunare generală Duminecă în 3 (15) Noemvre a acestui an în comuna *Tilișca* la orele 11 înainte de amēzi. La această adunare între altele se va ține și un discurs despre cultura fēnașelor și a pōmelor și alt discurs despre însemnătatea „Tovărășii agricole“.

Din darea de sēmă despre lucrările comitetului acestei reuniuni în anul 1895, ce ni s'a trimis din Sibiu, vedem cu bucuriă, că această reuniune aduce din au în an mai mari folose plugarilor români, cari cer ajutorul ei.

În anul trecut comitetul a ținut trei adunări de plugari în comunele Sibiel, Tămăcel și Săsciori. La aceste adunări au luat parte țărani în frunte cu preoții și învățătorii de priu satele din jur, cărora li-s'au dat învățători despre modul cum trebuie să se cultive mai bine fēnașele dela șes și dela munte, cum au să se țină vitele, cum trebuie să se cultive trifoiul, de ce însemnătate sunt tovărășii agricole; apoi despre cultura pōmelor, a viilor, despre albinărit și așa mai departe.

Reuniunea se silește a îndemna pe proprietari să cultive oăt mai mulți pomi cam de același fel, dér de soiuri ales. În scopul acesta a împărțit anul trecut la 22 membri ai reuniunii din Poiana câte un altoi mēr pātul, pe care l'a plantat în grădina fiă-căruia un membru al comitetului anume trimis acolo, ca să arate omenilor cum sunt a se planta și cultiva pomii buni.

Comitetul a câștigat apoi dela ministeriu mai multe mii de pădureți; meri, peri, gutui, pruni etc., pe cari i-a împărțit școlilor de pomi de priu mai multe comune, cum și unor membri. De-asemena s'au împărțit mai multor locuitori de prin diferite sate, chiar și din depărtări mari, surcei nobili de meri, peri etc., pe cari i-au dăruit reuniunii d-nii: Ioan de Preda avocat în Sibiu și Alexandru Lebu tot din Sibiu.

La cerere comitetul a dăruit unor membri ai reuniunii 115 chilograme sēmēnță de nutrețuri măestrite, ca d. es. sēmēnțe de trifoi, de napi de nutreț, de luțernă etc., apoi 10 chilogr. sēmēnță de căneapă italiană. Aceste sēmēnțe s'au cumpărat din fondul reuniunii, deore-ce cei dela comitat n'au mai vrut să-i dea reuniunii pentru scopul asta ajutorul obișnuit de până acum.

Mulți alți economi de-ai noștri, fiă din ori-ce comună cât de depărtată, vrând să-și cumpere sēmēnțe, s'au îndreptat oătră comitetul școlii societății, care li-a știut cumpăra sēmēnțe bune și estine. Vor face bine economii noștri, cari vrē să-și cumpere în viitor sēmēnțe, să se adreseze și ei oătră acest comitet.

De reuniunea această se țin mai multe *tovărășii agricole*, ce s'au înființat prin anumite comune harnice. Anume:

Tovărășia din *Săliște* cu finea anului 1895 numără 16 membri. Mașinele, de care dispune tovărășia, s'au folosit și în 1895. Avurea tovărășiei este staționară.

Tovărășia din *Sebeșul-săsesc* a folosit cu mult succes mașina cu vapor de îmblătit cum și celelalte mașini și unelte.

Tovărășia din *Lancrăm* s'a mărginit pe lângă uneltele procarate în anii trecuți. Uneltele tovărășiei le-au folosit un număr însemnat de plugari din comună.

Tovărășia din *Gurariului* pe lângă mașinile avute, a hotărât să cumpere mașină de sēmēnat.

Tovărășia din *Roșia săsescă* a dat în folosire mașina de sēmēnat: membrilor pentru taxa de fl. 150 ér nemembruilor pentru fl. 250 la zi. S'a proiectat procararea unei „țetore de nutreț.“

Tovărășia din *Săcudate* încă lucră cu mult zel la înaintarea intereselor țărânului agricultor.

Tovărășia din *Avrig* cu 12 membri, a procurat o mașină de sēmēnat. Mașina s'a folosit de mulți proprietari și cu bun succes.

Tovărășia din *Sibiel* numără 24 membri, între cari 2 femei. Pe mașini a cheltuit tovărășia fl. 120, — rămăneând a se prevedea în a. c. cu uneltele cele mai neapărate.

Tovărășia din *Apoldul-romănesc* numără 59 de membri, și s'a înființat numai în anul trecut. Prima îngrijire a tovărășiei a fost ca, după exemplul tovărășiei din *Sebeșul-săsesc*, să se provadă cu o mașină cu vapor de îmblătit, ca astfel să se potreze pentru tovărăși marea cantitate de bucate, ce se transportă din comună pentru folosirea mașinilor de îmblătit, ce se aduceau din comunele vecine. Spre acest scop și-a adus dela firma „Hofherr și Schrautz“ din Budapesta o mașină cu fl. 3700, plătitibil în 4 rate egale. Mașina pusă în lucrare în răstimp de 2 luni de zile a adus un venit de 996 ferdele grân, din prețul căruia s'a acoperit prima rată din valoarea mașinei. Tovărășia a proiectat cumpărarea unei „grape și a unui oblu de țenațe.“

Tovărășiiile din *Sibiel*, *Avrig* și *Apoldul-român*, la întrepunerea comitetului, au primit fiă-care câte un ajutor de 70 fl. din fondul economic comitatens.

Ce privește activitatea primei „înștiri de credit sistem Raiffeisen“, din *Roșia-săsescă*, amēsurat împregiurărilor locale, ea a lucrat deja în primul an cu destul succes. Capitalul de fondare al înștirii este 400 fl; depuneri spre fructificare a avut 2. Din lipsa de mijloce bănești, înșțirea a luat dela institutul de credit și economii „A'bină“ un împrumut de 500 fl; împrumutul s'au dat cam 50, în sume ce variază între 5—90 fl. S'a pus basă la fondul

pētra fundamentală pentru clădirea portului dela Constanța, nu trebuie să credem, că abia acum este vorba a crea un port român în Constanța.

Deja pe vremea Turcilor Constanța avea un port cu deservire scutit de furtună.

Când acest port trecu la 1878, cu Dobrogea, în posesiunea României una dintre cele dintăiu lucrări, pe care le-a săvârșit această țēră în noua ei provincie, a fost să ridice acest port la importanța timpului actual.

Portul dela Constanța este deja în actuala sa formă unul dintre cele mai bune porturi ale Mării Negre, întocmai precum Chiustengea murdară de odinioară este astăzi unul dintre cele mai curate și mai frumoase orașe, și cea mai elegantă stațiune de mare pe malurile Portului Euxin.

Lucrările de mult începute și pētra fundamentală care se pune acum, toate acestea să fac pentru ca Constanța să devină un modern port de mare, un port de primul rang, care va fi pe aceeași trēptă de importanță cu porturile dela Rotterdam și Odessa, dela Trieste și Fiume.

Constanța va deveni în curēnd, mai ales *față cu Fiume un rival periculos*.

Prin clădirea liniei ferate București-Constanța și prin terminarea, marelui pod peste Dunăre la Cernavoda, linia cea mai scurtă de fer și de navigație dela Londra, dela Hamburg și Berlin spre Indii duce peste București Constanța-Port Said. Diferența e atât de mare, încât, decât nu sunt temeri pentru siguranța și regularitatea circulației, posta de scrisori din Engiltera și din totă Germania de Nord va trebui expedită la Alexandria și la canalul de Suez peste noua linie (Constanța).

Drumul peste această nouă linie să face de la Londra până la Alexandria în 111 ore, ér dela Londra peste Trieste la Alexandria în 150 de ore. Dela Berlin acest drum să face peste Constanța în 90 de ore, ér peste Trieste în 137 de ore.

Aceste diferențe sunt atât de enorme, încât *Triestul va înceta curēnd a mai avea v'rol în expediția poștii germane și engleze spre Eghipt și spre Indii*.

La întrebarea: care port va avea să ia locul Triestului în această expediție, nu pot intra în combinațiune, din cauza situa-

ției lor geografice, decât: *Odessa, Fiume și Constanța*.

După cum se vede dintr'un Memoriu, pe care d-l de *Engelbrechten*, un cunosător al acestei afaceri, l'a prezentat guvernelor și Camerelor germane de comerț, timpul recerut pentru călătoria prin aceste porturi este, față cu cel trebuitor prin punctul Triest precum urmēază:

Dela-Londra la Alexandria:	Dela Berlin acelaș drum:
prin Triest=150 ore	137 ore
„ Fiume=120 „	107 „
„ Odessa=118 „	96 „
„ Constanța=111 ore	90 „

Odessa trebuie eliminată din această combinare, întâi pentru că vagonēle de poștă trebuiesc schimbate la granița rusescă ca să pōtă intra pe șinele rusești, mărfurile trebuiesc descărcate din vagonēle germane și încărcate în cele rusești, apoi nici siguranța nu e suficientă pe liniile rusești.

În practică nu rămăne alegere, decât între Fiume și Constanța. Intre aceste două drumuri diferența e atât de mare, (dela Londra 9, dela Berlin 17 ore) încât, de cumva nu sunt motive deosebite pentru alegerea portului Fiume, referențele geo-

grafice pledēză fără inconjur pentru Constanța. Pentru Fiume nu s'ar putea pune în cumpănă, decât motive financiare și tehnice.

Din punct de vedere politic acest aranjament de comunicație nu însemnează o preferență a Germaniei pentru Ungaria s'au România, pentru că ambele aceste State să găsească în relații de prietenie cu Germania, dér România promite a deveni, în privința curat economică, *cu mult mai importantă pentru Germania, decât Ungaria*.

Din punct de vedere financiar România nu va cauza mai multe cheltuieli, decât Ungaria, ér din punct de vedere tehnic ea este cel puțin tot atât de destoinică cum e Ungaria.

Serviciul drumurilor de fer în România pōte servi de model, siguranța comunicației nu e întrecută de nici o altă țēră, referențele aquatice ale Mării Negre sunt tot atât de favorabile, decât nu chiar și mai favorabile, decât ale Mării Adriatice.

Aceste referențe sunt deja studiate. Serviciul de navigație dintre Constanța și Constantinopol, în juncțiune cu trenurile orientale express, lucră atât de sigur și

neatabil cu fl. 21.76 și la cel de rezervă cu fl. 10.88. Revenitul cassei a fost în 1896 fl. 60 cr.

La stăruința comitetului, în 1895 s'a pus bazele la a 2-a însoțire de credit sistemul Bausen în harnica comună Apoldul româneesc.

Reuniunea are cu totul 472 membri. Fondul ei neatabil este 997 fl. 18 cr., de averea totală a reuniunii 2727 fl. 35 cr., Budgetul pentru anul 1897 este preliminarat cu 815 fl. venit anual și 802 fl. cheltueli.

ULTIME SCIRI.

Roma, 5 Noemvre. Aci domnesce părărea generală, că în timpul cel mai scurt va erupe din nou rebelul *Abissinieni*. Se asigură, că regele *Melik* cu tot prețul voesc se conține rebelul cu Italianii.

Viena, 5 Noemvre. Intre miniștrii ungrî și cei austriaci s'au ținut aci mai multe consultări, în care s'au fi hotărît, ca *pertractările* privitoare la pace să se amâne până la primăvara viitoare. Intr'una din primele ședințe ale parlamentului ungar, ministrul-președinte *Banffy* va așterne proiectul de lege privitor la alegerea unei noi comisii pentru cvotă, și tot atunci va debata și asupra eventualei *abdicări a pactului*. Dacă până la 31 Decemvre 1896 nici unul din cele două state nu va abdica pactul, atunci acesta va sta în vigoare încă 10 ani pe lângă condițiunile vechi.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre Scrofule (scrofuli).

Una dintre bôlele de cari suferă cea mai mare parte din copii, sunt *scrofulele*. Scrofulele s'au scrofulele este una dintre cele mai grave bôle ale copiilor; ea este urmarea anginei stricat și este o tristă moștenire, pe care părinții o lasă copiilor.

Scrofuloasă este o bôlă constituțională și ereditară, moștenită dela părinți, caracterizată printr'un temperament limfatic, cu umflătura ghirurilor și supurația (curgerea de puroi) tuturor sistemelor organice.

Ele, deorece vin mai cu osebire la copii, sunt transmise acestora prin unghiile părinților lor, chiar în momentul concepțiunii, ast-fel ele sunt tot-deuna bôle din naștere.

Dacă părinții au suferit de scrofule, dau naștere la copii scrofuloși, și dacă au suferit de scrofule, dau naștere la copii tuberculoși (ofticoși)

Scrofulele sunt *ereditare, congenitale* s'au *dobândite*.

Scrofulele sunt hereditare atunci, când unul din părinți fiind scrofulos, naște un copil care devine și el scrofulos,

Scrofulele sunt congenitale atunci, când părinții n'au fost scrofuloși, însă au fost puși în condițiunii în timpul concepțiunii, ca să dea naștere la un copil scrofulos; ast-fel se admite, că părinții căsătoriți rude pot produce copii scrofuloși, părinții dați vițului beției dau naștere la copii scrofuloși.

Scrofulele dobândite sunt, când copilul capătă scrofulele în cursul vieții lui, din pricina unei rele nutrițiuni (hrane), ori cei ce nu sunt alăptați de mamele lor, ci de doici, cari pot fi cuprinse de diferite bôle; cei ce locuiesc în case umede și întunecoase lipsite de aer și lumina soarelui; cei ce locuiesc în văile umede și umbrôse ale munților, în locurile baltôse.

Copiii atinși de această bôlă sunt slabi, nasul și buza de sus mai grosă, au diaree (eșire mai multă afară), au diferite bube pe corp, dureri de ochi și de gât și li-se umflă ghirurile dela gât și de subțioare. Copii scrofuloși, ori cât de păditi ar fi, răcesc foarte lesne, ér în privința mîncărei, ori cât de bine ar fi hrăniți, capătă derangeri de stomac și eșire afară foarte multă și de un miros foarte greu.

La început le es pe gât și pe alte părți ale corpului nisce tumori (gâlci, umflături), cari cresc, se coc și sparg, ér unde apar aceste umflături, pielea devine lucioasă și de o culoare roșie-albastră. După ce s'au spart umflăturile, rămân nisce semne foarte urite. Scrofulele apar la diferite epoce și fără deosebire de sex.

Tratamentul, adevărul modul cum trebuie vindecata scrofulele, constă în întrebuințarea celor mai bune condițiuni igienice, precum: o alimentare (hrană) nutritivă și variată, adevărul mîncările se se schimbe din când în când, și mai cu sémă zarzavaturilor, legumilor, carne foarte puțină, se facă exerciții mult la aer curat și uscat; bolnavul să porțe flanelă pe corp și haine de lână; vara să facă băi reci, ér ierna calde, să facă asemenea băi de sare, s'au de frunză de nuc (*Juglans regia*), să facă băi sărate în fiă-care vară la localități de băi, cum sunt băile dela Basna, Ocna-Sibiului, Uiora etc.; să lase copilul să mînce mîncările cât va voi de mult sărate; în timpul cât sunt struguri, va mînce foarte mulți struguri negri; chiar în loc de mîncare să mînce struguri

cu pâne neagră; pe părțile umflate de scrofule să se ungă cu tinctură de iod, s'era când se culcă.

Se va lua *Oleiu de ficat de morum* (untură de pesce). Pentru ca acesta să fiă bună și să ajungă scopul dorit, se cere, ca să fie bine mistuită. Cura trebuie să dureze un timp mai îndelungat.

(Va urma.) Prof. Dr. Elefterescu.

ECONOMIA.

Animalele folositoare grădinarului și plugăritului.

(Fine.)

8. **Vrăbiile** sunt paseri folositoare cu deosebire grădinarilor, de-orece primăvara pe când se face *diuă* și până când inserază mîncă necurmat la omide, vermi și alte insecte, ce le pot prinde de prin pomi. De aceea grădinarii pretutindenea le cruță și ocrotesc, ca pe nisce bun prietini ai pomăritului.

Chiar și pe câmp de prin ierbă vrăbiile prind o mulțime nenumărată de insecte, vermi și alte lighione, așa încât puțină pagubă, ce o fac și ele holdelor s'au altor sémănaturi apare de tot neînsemnată. Etă cum prețuesce un învățator un singur cuib de pasere:

— „Cât costă un cuib de pasere? — Un cuib de pasere? — Ei ce să coste nimica totă. Să nu te înșeli Petre, dișe învățatorul, un cuib de pasere costă cel puțin 1000 de corone, ba sunt unele, cari costă și 2 și chiar mai multe mii. Spuneți această cui veți vrea, căci niminea n'o s'o credă. Ei atunci o să-ți dovedesc: Inchipuesce-ți, că copilul vecinului strică un cuib cu vr'o 5 pui de vrăbiă. Acești 5 pui să înțelege, că pier cu desăvârșire. Iti poți închipui, că aceștia 5 pui micuți nu fac alt-ceva decât mîncă totă *diu*-lica. Să dîcem, că fiă-care consumă pe di nu mai mult de cât vr'o 50 de omiți, cari ar face 250 omiți pe di, cari rod necontent la arborii noștri și acum rămân nedistruse, fiind-că acel copil a stricat cuibul. Să dîcem, că acele 5 paserele ar mai fi stat în cuib numai 30 de zile și ar fi consumat neconturbate vr'o 250 omiți în fiă-care di. În acest cas ar fi distrus în fine 7500 omiți. — Așa-i, s'au nu-i așa? Să înțelege, că-i așa. Dér mai departe fiă-care omidă, asta e constatat, mîncă, când se pune pe mîncare, atâta cantitate de foi și flori, cât cântăresce ea. Să admitem deci, că omida și-ar fi continuat distrugerea în telul acesta încă nu-

mai 30 de zile și ar fi distrus numai un singur fruct, atunci ar fi consumat toată laolaltă nu mai puțin de cât 225.000 fructe și ér' numai fiind-că acel copil a luat cuibul. Cât reprezintă deci un cuib nealterat în împrejurările acestea cu locuitorii ei? Ei 225.000 mere s'au pere, cari laolaltă, bucata numai cu 1/2 crucer calculată, fac suma 1250. Dacă am diș, că un cuib de pasere prețuesce 1000 corone, te rog să mă credi și spune prin urmare la toți prietini tîi să lase în pace cuiburile de pasere, ca să rămână economiei cele 1000 de corone“.

Afară de acestea între paserile folositoare plugăritului să mai numără și *cucul*, care mîncă și el tot felul de insecte și omide, *gheunôia*, care cu ciocul ei cel tare scôte insectele de pe sub scôrța arborilor, *ciocărlanul*, *pitulușul*, *pițigoiul*, *priveghitôrea* și altele sunt tot atâtea paseri, pe cari le-au lăsat Creatorul pentru stérpirea mulțimei nenumărate de insecte, vermi și alte lighione, de cari aușim pomenindu-se și în molitva, ce o ceteșc preoții noștri la binecuvântarea câmpului.

Acestea sunt animalele folositoare grădinarului și plugăritului; în cele următoare vom arăta câte-va și din cele stricătoare:

1. **Șorecii de câmp** de colóre galbină roșcată sunt cele mai stricătoare animale plugăritului, căci pe unde se încuibeză găuresc și strică tot pămîntul și rod totă verdéța de pe el, de aceea să și caută fel și fel de mijloce pentru stérpirea lor. Unul dintre acestea, după cum am vădut mai sus este și prinderea de arici, pe cari să-i slobodim în câmpurile năpăstuite de ei, apoi așezarea unei fel de otrave prin găuri, de care încă să bolnăvesc și prăpădesc mulți. Dér atâta dușmani mai au și acestea animale, încât némul lor din an în an trebuie să se împuținéză și stérpescă.

2. **Șorecii de casă și cloțanii** încă sunt nisce animale stricătoare, cari încuibându-se prin celare, poduri și grădini, atacă și rod tot ce le vine înainte. Pisicile și nisce câni anumiți, cari se țin la casă anume pentru stérpirea lor, le sunt cei mai mari dușmani, cari îndată ce-i pot fi prind și mîncă cu plăcere.

3. **Iepurii de câmp** devin prin aceea stricăcioși că primăvara rod și ciungăresc pomii mai tineri.

4. **Vezunii** sunt nisce animale, cari își fac găurile prin còstele din apropierea cucuruzelor, de unde apoi es pe tòmna mîncă, strică și duc o mulțime de cucuruz în acelea, pen-

tră de regulat, încât pasagerii englez și continentali, cari merg în Orient, preferă să mai mult această liniă nouă.

Ér România nu se dă înderēt dela un o jertfă fiă cât de mare, ca să mărească flota ei de vapóre și să amelioreze porturile portului. România lasă să-i se construescă în cele dintăi șantiere engleze germane vapóre nouă, pentru care creșterea sunt deja votate.

Ér cu clădirile, pe care România le-a început acum, și care vor plasa Constanța între cele mai comode și mai bune porturi de mare, Constanța va ajunge în curînd portul Fiume care, grațî intervenției energice din partea guvernului maghiar, e așî avansat.

În anul 1900 aceste lucrări pot fi terminate. Ele se fac în interesul transportului mărfurî. Pentru serviciul postal și telegrafice sunt deja suficiente instituțiile locale.

Deja în anul viitor va fi lărgit serviciul românesc de navigație dintre Constanța și Constantinopol până la Canalul de Suez. Industria și comerțul din Anglîteră și Germania sunt de ani de zile în cea-

mai viuă și mai rodnică legătură cu România.

Pretutindenea lumea este așî de acord a recunôce cu satisfacție, că tînerul Regat de la Dunăre *justifică în totă privința încreșterea ce s'a pus la el*, mai ales decât să ține cont de timpurile trecute și decât ne gîndim la țeri, cari n'au corespuns așteptărilor puse în ele.

Aprope toți funcționarii și tehnicii români și-au făcut studiile lor în Europa apusînă, mai ales în Germania și Franța; ei se gîdesc la nivelul timpului și sunt cu desăvârșire liberi de ori-ce șovinism bolnăvicios.

Pentru industria România este încă un debușeu care renteză.

Cu un cuvînt, nu să pòte găsi nici un motiv, care ar putea reține Europa apusînă a să folosi de înlesniri, pe cari le dă economiei sale naționale pozițiunea geografică a României; dér multe sunt motivele cari pledéză pentru o dezvoltare a relațiilor de comunicație cu această țară.

(„Liga Română“).

Fiul-oii.

(Poveste).

(Fine.)

De aici s'a dus de a scos pe tote fetele, ca să le ducă la gaura din fundul gropii. După ce merg până la un foc își aduce aminte Fiul-oii, că și-a uitat paloșul în casele cele de aur. Să întorçe de și-l ia. Cum se preumbla el prin aceste case și să cugeta, că pe ce ar mai pune mâna să ducă pe tărâmul pămîntesc vede un bicu acățat d'un cuier; îl ia și eșind afară trosnesce odată din el. Și — minunea minunilor — că casele se prefac într'un bulz de aur. Tot asemenea face și cu celelalte case, pe cari le ia în busunar și să duce înainte. Când ajung la gura găurii o lîgă de funie mai întăiu pe fata cea din casele cele de aramă, spunându-i că îndată ce va ajunge sus, să le spună soților ca să slobodă funia de atâtea ori până-i vor scôte pe toți de aici. Tovarășii au slobodit funia până le-au scos pe tote fetele. — Când i-a venit rîndul Fiului-oii, ca să se urce și el el să teama să nu-i facă tovarășii vr'o posnă. De aceea el a legat de funie un bușten de

greutatea lui. Și în adevăr, când au creșut tovarășii că l'au ridicat până la drumul jumătate, au slobodit funia din mână și buștenpl atâta a venit de repede în jos de tot praf și sfărîme s'a făcut.

Fiul-oii s'a convins acuma de credința soților lui, dér cum era să se urce sus la ei? căci pe toți smei îi omorâse și n'avea acum pe nimenea, care să-l urce în spate. Tot umblînd el în drépta și în stînga și căutînd o altă cale, prin care ar putea să se urce pe tărâmul pămîntesc, dă d'un copaciu înalt ce i se părea că ajunge cu vârful la ceriu, și haide pe el în sus. După ce s'a urcat o di și o nôpte dă peste un cuib de zgriptură, ce era mai mare decât o casă cu cincî pui în el. Pe când sta el și să mira de mărimea cuibului și a puilor vede un bălaur înălțându-se la cuib, ca să mînce puii. Puii cum îl simțesc, încep a țipa de spaimă. Atunci Fiul-oii își scôte paloșul și când îl plesnesce odată pe bălaur îi și retéză capul. Puii nu sciau cum să-i mulțumescă, atîta erau de veseli. Ei îi dișe:

— Veți te ascunde unde-va, că de va veni mama și va vedé binele, ce ni-l'a,

tru a-l avea acolo de merinde și peste iernă.

5. Cățelul pământului, care-și face găurile în pământ prin bucate, încă este un animal stricacios, căci mănâncă și adună o mulțime de băne în acelea, ca merinde pentru iernă.

6. Ciorele și ciocile sunt stricaciose plugăritului prin aceea, că mănâncă grâul și cucuruzul pe când se coce. Afară de aceea ele mai răpesc și mănâncă și pui de galițe până când aceștia sunt mai mici.

7. Gărgărițele sunt nise insecte mici, cari se incubază în grăunțele bucatelor aședate prin coșuri și hămbare, pe cari le găuresc și mănâncă tot miezul din ele; ele se pot stărpi numai prin deasa scuturare și curățire a bucatelor. Unii economi pentru a scăpa de gărgărițe, duc furnicari în nise vase în apropierea bucatelor năpăstuite de aceea, alții pun tómnă mănuiș de cânepă topită de al cărei miros încă se ăice că fug.

8. Coropișnițele sunt nise insecte, cari rod prin grădini rădăcinile răsadurilor, cu deosebire ale cartofilor; ele se pot stărpi numai prin deasa săpare și ucidere a ouălor aflate cu aceea ocaziune.

9. Locustele sunt nise insecte atât de stricătoare, încât pe unde se lase ele, nu mai rămâne nici o verdăță, decât pământul gol; ele trăesc cu deosebire prin pustele și pădurile Asiei, de unde apoi se ridică câte odată stoluri-stoluri, încât se întunecă și sórele de numărul lor și pornind de acolo trec și se aședă aci într'o parte, aci într'altă parte de pământ, de unde nu se mai mișcă, până ce nu gata totă verdăța de pe pământ.

Locustele se pot prăpădi și nimicii numai arđându-le în foc sêu îngropându-le în șanțuri adunde în pământ.

Afară de acestea mai sunt omidele pomilor și gândacii (carabușii) de Maiu, cari rod frunțele pomilor și arborilor, omidele de varză, cari rod frunțele acesteia, vespele, care suge și găuresc perele mai dulci și strugurii, furnicile, cari se urcă pe pomi, muscele columbace, cari intră vitelor pe nas și le invenineză sângele, omidele grăului, cari îi rod paiul pe sub spic înainte de cócere ș. a.

Acestea sunt animalele stricătoare grădinăritului și plugăritului, pe cari trebuie să le cunoscă fiă-care econom, așa că pe unde le vede și le pôte prinde să le nimicescă și stărpscă cu desăvârșire de pe fața pământului.

I. Georgescu.

Recolta în România.

Ėta ce scrie „Gazeta Săteanului“ asupra viitórei recolte în România:

Suntem în epoca când timpul semănăturilor de tómnă a trecut, și în cea mai mare parte a țerei, nici jumătate din totalul semănăturilor de grâu și seară nu s'a făcut; ba mai toți sătenii de-abia acum încep a ara. Ș'apoi chiar grânele și secările, ce s'au semănat până acum, stau nerăsărite în cele mai multe regiuni.

Agricultorii au de ce să fiă forțe îngrijați pentru viitórea recoltă. Decă, însă ploile nu vor întârđia de a cadea, și vor fi urmate de timp calduros și tómnă lungă, cerealele semăntate vor puté intra în érnă binisor desvoltate pentru a restata gerurilor.

Seceta a fost așa de mare prin unele județe din Muntenia, încât numai ogórele sterpe, unele málaișu, páringișu, ovesiști și porumbiștele culesse mai de timpuru s'au putut ara nebulgároșe și mai cu ușurință. În orziști, mai ales, pământul era așa de întărit, încât numai ascuțindu-se de trei ori pe ăi fierul de la plug, se putea ara; semăntul, în-ă, în astfel de pământuri bolovănoșe, a fost aprópe imposibil.

Mriștele de grâu se puteau bine ara, și mulți au pus iar grâu peste grâu, chiar în locuri usate. Nu vor putea, de sigur, da recolte multămitóre, și repít, că numai în casuri esceptionale și în pământuri nouă, de o rodnicie mare, mireștele de grâu pot da recolte rentabile.

Pe când noi ne plângem de seceta, în occidentul Europei timpul ploios a dezolat mai bine de șese săptămâni pe agricultorii de-acolo, ce nu pot semăna în pământul devenit mocirlos și nici a scóte sfecele, cartofii, și au tot felul de piedeci.

În occidentul Europei și mai ales în regiunile septentrionale ale Franței și în Belgia, persistența umezei și ploilor presintă „un caracter calomios“, precum se exprimă revistele ce primim din acele părți. Ultimele recolte furagere și cartofii putrezesc, sfecele pe lângă că au o cuprindere de 6 grade de densitate în loc de 8, cum cuprindeau anul trecut la aceeași dată, dér nici nu se pot scóte. Semăntul cerealelor de tómnă e imposibil de făcut. „Noua campanie agricolă se deschide în mijlocul circumstanțelor absolut defavorabile“ scrie d-l Sagnier. Și tóte acestea, din pricina prea multelor ploii ce ne ocolesc pe noi, cari, la rândul nostru, putem spune că „noua campanie agricolă, din cauza secetei, n'a debutat de fel bine“.

MULTE ȘI DE TOATE.

Emigrațiunea Englesilor.

După nise date statistice numărul Englesilor emigrați, în 1895, a fost de 272,000, pe când în 1894, emigrațiunea

n'a fost decât de 227,000. Cei mai mulți Englesi emigréză în Statele-Unite, pe urmă vine în Africa de sud, la Cap și la Nathalia, unde numărul emigraților, în 1895, a fost de 26,000, pe când în 1894 n'a fost decât de 17,000.

Un rob secular.

În curtea edificiului așa numit „Anfang“ din Bichș-Gyula au descoperit di-lele trecute, o pivniță ascunsă, în care stetea rázimat de părete un schelet de om. Când voiră s'el ridice făcúra descoperirea îngrozitóre, că piciórele scheletului sunt legate cu un lanț de un batuc de lemn.

Unii susțin, că scheletul este rămășița unui rob, de carl ómenii și-au uitat pe timpul luptelor cu Turcii; alții ăic, că robul a fost lăsat cu intențiunea să móră de fóme și l'au ținut ascuns. În fine sunt și de aceea, cari susțin că scheletul datéză din timpurile barbare.

Scheletul misterios a fost aședat în muzeul din Bichș-Gyula.

Căendarul săptămânei.

OCTOMVRE. are 31 ăile. BRUMAREL.

Table with 3 columns: Zilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Rows include Dum. 27 S. m. Nestor, Lun. 28 S. m. Terențiu, etc.

Cursul losurilor private

din 3 Noemvre 1896

Table with 3 columns: Valori, Cump., vunde. Rows include Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Noemvre 1896.

Table with 2 columns: Valori, Cump. Rows include Renta ung. de aur 4%, Renta de coróne ung. 4%, etc.

Table with 2 columns: Valori, Cump. Rows include Impum. ung. cu premii, Losuri pentru reg. Tisei și Segedin, etc.

Cursul pietei Brașov.

Din 6 Noemvre 1896.

Table with 2 columns: Valori, Cump. Rows include Banonote rom. Camp. 9.47 Vënd., Argint român. Cump. 9.40 Vënd., etc.

Bursa de Bucuresci

din 3 Noemvre n. 1836.

Table with 4 columns: Valori, Do. bândă, Scad. cup., Val. gaur. Rows include Renta română perpetuă 1876, Renta amortisabilă, etc.

S C O M P T U R I :

Table with 3 columns: Valori, Cump., Val. gaur. Rows include Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, etc.

Proprietar : Dr. Aurel Mureșian.

Redactor responsabil : Gregoriu Maior

făcut, are să te înghiță de bucurie. Ascunde-te déră unde-va, că se aude venind!

— Și unde mă pot ascunde, ca să nu mă vadă?

— Ascunde-te iute aici sub aripa mea! — ăice un pui.

Nici c'a apucat să se ascundă bine și iată zgriptura. Ea când vede bălaurul mort la tulpina copaciului și cu capul tăiat sta să cadă de spaimă; dér venindu-și în fire alérgă iute la cuib să vadă mai sunt puii în el. Credea-i că înebunesce de bucuriă, când își vedú puii întregi și sănătoși.

— Cine a omorít bălaurul, puii mamei?

— Un om pământén, mamă.

— Și unde e omul acela?

— Nu-ți spunem, că-l înghiți de bucuriă.

— Spuneți-mi, că nu-l înghit!

— E dus spre răsărit!

Zgriptura s'a dus până 'n fundul răsăritului și decă nu l'a aflat a venit éráși la pui de 'i-a întrebát, că unde este dus. Ei 'i-au răspuns:

E dus spre apus!

Zgriptura a apucat spre apus. și după ce a vedut că nu este, s'a întors éráși la

pui de 'i-a întrebát, că unde este. Puilii 'i-au răspuns:

— Decă nu l'ai aflat nici spre răsărit nici spre apus, atunci trebuie că este dus ori spre méđă-ăi, ori spre méđă-nópte!

Zgriptura l'a căutat și prin aceste părți și, după ce a vedut că nu pôte da de el prin nici o parte, s'a întors éráși la pui și le-a ăis:

— Spuneți-mi dragii mamei unde este, că acuma chiar să-l și ved nu-l mai înghit, pentru-că mi-s'a mai domolit focul, care-l aveam.

— Decă e așa atunci iată-l aici! — ăice puilul, care și-a ridicat aripa.

Zgriptura când îl vede pe Fiul oii îl și înghite de bucuriă.

— Vai! mamă, ce-ai făcut! Ai ăis că nu-l înghiți!.....

— Decă vă pare réu — iată-l! — Și făcénd odată — há! din gușe, l'a aruncat afară încă mai frumos ca cum fusese mai înainte.

Zgriptura nu scia cum să-i mulțumescă Fiului-oii pentru binele ce 'i l'a făcut, c'a omorít bălaurul. Ea îl întrebă:

— Cu ce bine să-ți răsplesc eu bună-tatea ta?, căci bălaurul acesta de vr'o de ce aní încóce în fiă-care an mi-a mánecat puilii. Și mi-ar fi mánecat și pe aceștia, decă n'ai fi fost tu, ca să-i scapi. Spune-mi déră ce bine să fac și eu pentru tine?

— Nimic alta nu-ți cer, decăt să mă ridicți pe teránul pământesc.

— Mare cerere imi faci, căci e mult până acolo și nu sciu cum te voi putea duce.

Dér cu tótă téma tot am să te duc. Vom lua cu noi vr'o de ce măji de carne pentru merinde, ce cred că-mi va ajunge. Tu vei sta pe spatelmele și-mi vei aruncă în gură câte-o bugată de carne de câte-ori voi arunca capul îndérét și așa vom tot merge până ce vom ajunge sus.

Invoiala s'a făcut și zgriptura, îndată ce s'au făcut tóte pregătirile, a luat'o la drum. Când era aprópe să-l urce pe țermurile pământului s'a isprăvit carnea. Ea își întórcce capul și-i ăice:

— Mai aruncă-mi o bucătică de carne în gură, că atât sunt de sfârșită de nu-mi mai pot mișca aripile.

Fiul-oii ce să facă, să-i dea carne unde n'avea? A scos paloșul și și-a iat pulpa piciorului de i-a aruncat'o în zgripturei. Când a înghițit zgriptura această bucătică și-a mai căștigat atăta ptere, ca să-l pótă duce până sus. Când ajuns sus s'au pus la odihnă, căci erau obșiți de atăta cale. Zgriptura îl întrebă Fiul-oii, că de unde a păstrat această urmă bucătică de carne, căci i-s'a părut prea dulce. Fiul-oii îi arată atunci piciorul și zgriptura, cum îl vede sângerau face odată — há! — din gură și-i aruncă carnea înghițită. Fiul-oii își aședă carnea la loc pe pulpă și îndată ce i-o neteșce zgriptura cu ciocul i-se vindea de nici i-se mai cunosea locul pe unde a fătăiat.

Nu departe de ei páscea o turmă vaci și alta de oi. Fiul-oii întrebă pe zitori; că ale cui turme sunt acestea? mult să minuneză când află răspunsul, sunt ale lui Sfărámă-Pétră și ale lui Strámă-Lemne, căci el nu se aștepta, ca să-l adă zgriptura chiar în aceste locuri în care el doria. El de bucuriă a ucis o vacă și câte-va oi de a ospétat'o pe zgriptura

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 6 Noembrie st. n. 1896.

Măsură sau cantitate	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	or.
H. L.	Grâu cel mai frumos	5	50
"	Grâu mijlociu	5	30
"	Grâu mai slab	5	10
"	Grâu mestecat	3	50
"	Săcară frumoasă	3	70
"	Săcară mijlocie	3	50
"	Orz frumos	3	40
"	Orz mijlociu	3	20
"	Ovăș frumos	2	40
"	Ovăș mijlociu	2	10
"	Cucuruz	3	30
"	Mălaiu	4	—
"	Mazăre	6	50
"	Linte	13	—
"	Fasole	6	30
"	Sămânță de in	8	—
"	Sămânță de cânepă	5	—
"	Cartofi	—	75
"	Măzărache	—	—
1 kil.	Carne de vită	—	44
"	Carne de porc	—	49
"	Carne de berbec	—	28
100 kil.	Său de vită prospăt	21	—
"	Său de vită topit	32	—

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 6 Octombrie de 6569 capete, la 26 Oct. au rămas 102 capete și au eșit 443 capete rămânând la 27 Oct. un număr de 6228 capete.

Se notează marfa: ungurescă veche grea dela — or. până la — or. ungurescă tineră grea dela — or., până la 56.— or., de mijloc dela

— or. până la — or. ușoră dela — or. până la — or.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 3 Noembrie n. 1896.

Săminte		Calitatea per Hecl.	Prețul pe 100 ohilgr.	
			dela	până
Grâu Bănățenesc		81	7.95	8.—
Grâu dela Tisa		81	—	—
Grâu de Pesta		81	8.05	8.10
Grâu de Alba-regala		81	8.—	8.05
Grâu de Bácska		81	8.05	8.15
Grâu ung. de nord		81	—	—

Săminte vechi ori nouă	soiul	Calitatea per Hecl.	Prețul pe 100 ohilgr.	
			dela	până
Săcară		70—72	6.70	6.75
Orz	nutreț	60—62	4.—	4.80
Orz	de vinars	62.64	5.10	5.90
Orz	de bere	64.66	6.50	8.—
Ovăș		89.41	5.45	6.—
Cucuruz	bănăț.	75	—	—
Cucuruz	altă soi	78	—	—
Cucuruz	"	—	—	—
Hirișcă	"	—	—	—

Producte div.	Soiul	Urmasi	
		dela	până
Sem. de trif.	Lupernă ungar.	44.—	48.—
"	transilvană	—	—
"	bănățenă	—	—
"	roșiă	38.—	42.—
Oleu de rap.	rafinat dupa	—	—
Oleu de in		—	—
Uns. de porc	dela Pesta	57.—	59.—
	dela țără	—	—
Slănină	svântată	52.—	52.50
"	afumată	57.—	58.—
Său		—	—
Prune	din Bosnia în buți	13.50	14.75
"	din Serbia în saci	13.50	13.50
Lictar	slavon nou	17.—	17.25
"	bănățenesc	15.—	15.25
Nuci	din Ungaria	—	—
Gogoși	unguresci	—	—
"	sărbesci	—	—
Miere	brută	—	—
"	galbină strecurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—
Spirt	brut	—	—
"	Drojdiuțe de spirt	—	—

De vânzare

fân pentru economii de oi.

Se oferă pentru cumpărare șapte clăi de fân aflătoare în Poiana Brașovului. Oile pot fi ținute peste iernă

la locul unde se află și fânul. Cumpărarea se poate face în condițiuni foarte favorabile.

Pentru informații a se adresa la proprietarul D-l Ioan Stinghe în Brașov (Scheiu) Strada Tocile Nr. 32 (vecinătatea a 4-a).

Vânzare en gros altoi de cireși și vișini.

Deja gata spre vânzare 80,000 cireși, 50,000 vișini.

Prețul altoilor de cireși: cei 160—200—240 centimetri înalți, rădăcina tare, trainici, de 1—2 ani, altoiul după mărime dela 20 până la 40 cr.

Prețul altoilor de vișini: cei de 1—2—3—4 ani rădăcini tari, foarte bine dezvoltati, altoiul după trainicie dela 20 până la 50 cr.

Prețurile en gros	100 bucăți	altoi de 40 cr.	de una său mai multe specii fl.	38 suta.
"	250	"	"	36
"	500	"	"	34
"	1000	"	"	32
"	5000	"	"	30

Altoi de vișini de 4—5 ani 100 buc. 48 fl., la cumpărarea de 250 bucăți 45 fl., 500 bucăți 44 fl. suta. Am mare provizie din următoarele specii de cireși: **Germesdorf:** mari negre, vârtice din luna lui Mai; **Badacsonyi:** mari, **Impăratul Francisc rumene,** etc. etc. Mare provizie de vișini: **Vișini spanioli roșii, Pandi Kora Hortensia, regina Hortensia, Eugenia, Călugărițe Oigmesi** etc. etc.

Afară de cireși și vișini se vinde și peri, meri, pruni, caiși și perseci, căpșuni și fragi. Altoii a fost cultivați în pământ bun, humos și de aceea au rădăcini dezvoltate, se aclimatisează lesne, sănătoși, durabili și se vând și ieftin.

Afară de sus amintitele specii se vinde și neoltoite: *peri, meri, meri paradis, pruni de bistriță, duranez, Prunus Myrobalana, Saint Joulies, mandule, perseci galbeni, cireși, vișini negri,* a căror preț după grosime 1000 bucăți dela 5 fl. 85 cr. până la 19 fl. 80 cr.

Școlă de pomi a lui **UNGHVARI LASZLÓ** din Czepléd are o întindere de 140 jugere. Cuprinde 1.100.000 altoi nobili și 15.000 000 selbaticii și ocupă locul prim din grădinile cu școlă de pomi de pe rotogolul pământului. Firma **Unghvari Laszlo** au făcut în decursul anului un mare progres, pentru timp de secetă, au introdus fântâni artifice. Sau plantat în toamna și primăvara trecută 4000 de pomișori. În fapt au început a cultiva și flori cum și trandafirii. — După mărtașa fericitului Domnul **Bereczki Maté** au devenit posesorul proprietății din Mező-Kovácsbáz și Kun-ágota. Firma au înființat și în **Keszkesmet** o școlă mare de pomari în o întindere mare de 449 jugere, care va avea viitor și c. l.

! Poștiți a cere cartea cu prețuri!

„ANKER“

Societate de asigurare și rente.

Directia:

Reprezentanța generală pentru Ungaria:

Wien, I., Hoher Markt II. Budapest, VI., Deákplatz 6.

„Anker-Hof“.

„Anker-udvar“.

în casele proprii ale societății.

Averea societății: 110 milioane corone.
Starea asiguranților: 460 milioane corone.
Platit până acuma: 192 milioane corone.

Polite incontestabile. Condiții culante. Pentru cei obligați la miliția asigurare de resbel fără plată. Participanților câștiguri mari. Asigurări de copii favorabile

Cu prospecte și informații servesc reprezentanții pentru Brașov și giur.

S. HAAS & FII,
șirul Florilor Nr. 14.

1097,3—6

mi i-a pus de merinde să aibă până ajunge erăși la pui ei.

Fiiul-oii, după ce se desparte de zgripă o ie și el spre casa, unde-i erau toleșii. Ajungând aici nu intră de-odată în casă, ci trece pe nesimțite în bucătăria curte și mult se bucură, aflând pe fata ei a alesese el stând numai singură. Ea nu-ș mai încăpea în pele de bucurie, și se duce pe soțul dorit. Fiiul-oii o înlă despre multe de toate, și tare se măhăne când aude, că soții lui s'au făcut unii peste toate, er' pe ea a aruncat-o în apă casă făcându-o slujnica lor și a soților lor. El se scolă năcăjit și trece fără să se în casă peste soții lui. Aceștia, când îl văd, rămân înmărmuriți de frică. El le vorbește năcăjit:

— Da bine mei fraților! Ce fel de credincioși mi-ați fost voi mie? Nu fost vouă destul cu aceea, că voi în de mulțumită ați crezut să-mi răpuneți? Și acum voi nu numai că v'ați fădomni peste averile câștigate de mine, și v'ați făcut domni și peste mirăsa mea, și v'ați slujnica v'astră! — Ast-fel de rău e păcat, ca să mai trăescă în lume.

Jos dără cu capetele v'ostre! și scoțându-și paloșul îi zdrobi pe amândoi.

Fiiul-oii a rămas d'aci încolo singur domn peste toate averile smailor. El cu celalalte fete nu se purta tirănesce, ci ca un frate bun. Mult n'a mai petrecut prin aceste pustietăți, ci ridicându-se s'a dus de le-a așezat pe fiă-care pe la părinții lor, dărând fiă-căreia palatele, ce le-a avut pe terănul smailor. Pe mirăsa lui încă a dus-o la împăratul **Alb** din țera Furnicilor. Aici și-a ales un loc plăcut pentru așezarea palatului celui de aur și după ce a pus mărul cel de aur jos, a plesnit odată din bicul smailor și s'a făcut un palat de par'că era mai frumos cum era în țera smailor. La vr'o câte-va zile s'a cununat cu mirăsa lui și au făcut o nuntă cum nu s'a mai dovedit alta în lume. Am fost și eu la nunta lor, căci de n'aș fi fost nu v'aș fi putut spune câte vi le-am spus. — Am adus d'acolo și un coș de prune uscate, ca să le arunc în cele gură căscate.

(Audiță din gura moșului Nicolai Ghiorghită, mocan din Săcele)

de **Dometișu Dogar.**

15 bucăți fl. 5.75 **15 bucăți fl. 5.75**

ADEVĖR!

Neintrecută și în lumea intrăgă au făcut mare senzație

Colectia-Austria,
care constă din 15 bucăți bijuterii (argintării) splendide,

numai pentru 5 fl. 75 cr.
un ciasornic Remontoir de aur fason, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 ore), mecanism de precisiune și cu placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt lucrate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat și nu-și perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasornice, dau în scris o garanție de 3 ani.

1 lanț fin de aur imitat, panțer,	1 ac fin pentru cravate,
2 nasturi de mângete imitat de aur,	1 etui pentru ciasornicul de aur fason,
1 broșe frumos pentru dame,	1 oglindă de busunar, în ramă,
3 nasturi de camașe imitat de aur,	1 ac de bluse aur fason,
1 nastur patent pentru guler,	2 inele, imitat de aur cu brilante similă și rubine.

Tote aceste 15 obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciasornicul de aur fason costă numai **fl. 5.75**

Trimitere cu rambursă. — La cas de neconveniență se restituie banii.

1098,5—6

Firma de ciasornice:
ALFRED FISCHER, Viena, I Adlegasse Nr. 12.

Nici o Damă
se nu neglige de a-și
procura

COLLECTION DE MOSTRE

complet arangiate,
care se trimet franco, conținând
**un asortiment bogat de
stofe de lână**

negre și colorate,
Catifele, Mătăsării
și Velvets englelesc.

Barchent, Flanele de spălat
sadea și cu desemnuri,

**Stofe de postav, pentru CONFECTIONARE de
Pardesiuri de Dame și Bărbați**

**Pânzării de in și mărfuri de bumbac,
Pânzături, albituri de pat, Basmale etc. etc.**

Au apărut din nou.

JURNALELE noastre de MODĂ,

care se trimit On. clientelă gratis și franco și conțin:

desemnuri originale, pentru novități de **Pălării de Dame,**

Confection, Toilette, Blouse, Inpletituri și blane.

Haine de bărbați și de copii. Albituri de bărbați, dame și copii.

Perdele, Portiere, Covore de salon și podini, Coperte de pat, Pânzături,

Ve înțe cusute de flanel și de Plüsch, pentru voiage etc. etc.

Grand Magasin „AU PRIX FIXE“

BRÜDER HIRSCH & C-o., nur WIEN I., Graben Nr. 15.

NB. Pentru executare promptă și solidă a comandelor garantéză firma noastră, deja recunoscută ca reală.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-accidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea efice și plăcută, mai ales: **la conturbări de mistuire, maladele stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratōre etc.**

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișōra și în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Oreștie: la Németh János.

Cu tōtă stima:

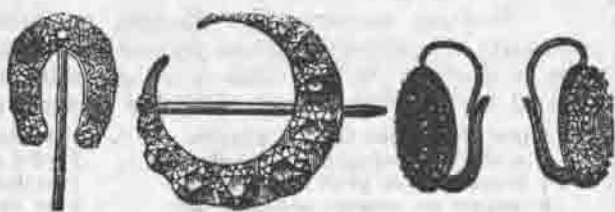
Administrațiunea isvorului
„MATILDA.“

JOSEF GYÖRGY,

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

1025,33—100

**Imitații
de Diamanturi
parisiene,**

legate în aur și argint veritabil.

Intrece tōte imitațiile de până acum în lucrō, **ace de broș, cercei, inele, nasturi colliere, podobe de păr,** pentru teatru, baluri, soarele.

Zur Brillanten-Königin,

WIEN, Adlergasse Nr. 3.

Cataloge ilustrate cu prețuri, se trimit gratis și franco.

10914—6

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și marea fabrică de argintărie s'a vădat necesitată să dăruiască întregul ei depozit în schimbul unei răsplate mici pentru muncă.

Eu sunt imputernicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori cui, fără bogat, ori sărac, următoarele

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă,	1 lingură de argint pentru lapte p tent american,
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,	2 ciocănele de argint pentru spart ouă, patent american,
6 linguri de argint patent american,	6 cesci Victoria englezesci,
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american.	2 candelabre de uasă,
1 lingură de argint pentru supă patent american,	1 strecurătoare pentru oăi,
	1 zaharniță,

44 bucăți la un loc fl. 6 60.

Tōte cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colora argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantéza

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlataniă,** mă simt îndatorat în public, că ori cine, cărui-a nu-i convine marfa it trimt banii înapoi, numănea însă se nu treacă cu vederea ocașunea acēsta favorabilă, de ași procura acēsta garnitură pompoasă, care cu deosebire se potrivește pentru

**cadouri de crăciun și anul nou,
dar de nuntă și în ori ce gospodăriă.**

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-s**

Haupt-Agentur der vereinigten amerik.

Patent-Silber-waarenfabriken.

WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/b.

Telephon, Nr. 7114.

Se trimite numai cu rambursă postală seu cu trimiterea sumei înainte.

Prافل de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estras din scrisorile de recunoștință.

Sunt fōrte mulțumit cu trimiterea garniturii, și s'emi mai trimiț încă o garnitură de 44 bucăți de argint patent american cu rambursă. Bozovics, comit. Krassó Szőrény 18/7. 1896.

Keresztes Sándor, fisolgăbirău.

Pilis, 24 Aug. 1896. Comit. Pesta.

Cu garnitura sunt fōrte mulțumit. Vē rog a trimite și cumnatei mele Baroness Nyári nasc. de Somogyi în Szanto, trei garnituri.

Baron Iulius Nyári.

Numere singuratecadin „Gazeta Transilvanie” a 5 cr. se potū cumpăra în librăria Nicolae Ciureu.